

KONSULTACJE SPOŁECZNE

POWIEDZ NAM, JAK...

Jak urządzić zajezdnię przy ul. Legnickiej 65? Notatka ze spotkania konsultacyjnego

Jaki był kontekst konsultacji?

Konsultacje dotyczyły koncepcji kompleksowej rewaloryzacji terenu dawnej zajezdni tramwajowej (zarówno budynków, jak i całego obszaru) przy ul. Legnickiej 65. Ich celem było zebranie opinii mieszkanek i mieszkańców. Posłużą one do aktualizacji koncepcji zagospodarowania tego terenu.

Informacje o spotkaniu

Miejsce spotkania: spotkanie zdalne na platformie do webinarów

Termin spotkania: 11.05.2021 r., godz. 17:30–19:30

Liczba uczestników: 25 uczestników spotkania (ponadto 3 osoby/podmioty przekazały opinie po spotkaniu w wiadomości e-mail)

Inicjujący: Sekcja ds. rewitalizacji w Wydziale Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia

Wsparcie: Sebastian Wolszczak (Wydział Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia), Kamil Pakosz (koordynator zadania projektowego z firmy PFI Future SA), Marta Forbes (projektantka zieleni z firmy PFI Future SA), Agata Banasiewicz (Zarząd Zieleni Miejskiej)

Moderatorka: Anna Cwynar (Fundacja na rzecz studiów Europejskich)

Dodatkowe informacje

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk, m.in.:

- osoby z organizacji pozarządowych działających na terenie zajezdni,
- osoby z grup inicjatywnych i stowarzyszeń działających na rzecz transportu miejskiego oraz zabytkowych pojazdów,
- aktywiści miejscy i aktywistki miejskie,
- osoby działające na rzecz zieleni w mieście,
- osoby z organizacji działających na polu kultury.

W związku z różnymi zainteresowaniami poszczególnych środowisk bardzo ważne będzie zaplanowanie terenu zajezdni w taki sposób, aby uwzględniały one potrzeby każdej z grup.

Notatka ze spotkania konsultacyjnego zostanie włączona jako załącznik do opracowania koncepcyjnego, które jako całość będzie wykorzystane w dalszych pracach.

**Bardzo dziękujemy wszystkim mieszkankom i mieszkańcom
za udział w konsultacjach. Wasz głos jest ważny!**

Zestawienie opinii

Lp.	Pytania i opinie dot. działań związanych z obszarem kultury	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Czy w tym projekcie i w planach Miasta Zajeżdźnia ma być miejscem, w którym będą podejmowane działania związane z obszarem kultury czy rozrywki?	Opinia uwzględniona Tak, w opracowaniu uwzględniono działania związane z obszarem kultury i rozrywki.
2	Jak dużo przestrzeni zostanie przeznaczona na działalność <i>stricto</i> kulturalną?	Wyjaśnienie Na tym etapie prac w sposób ogólny określono funkcje dla całej przestrzeni dawnej zajeżdźni. Ostateczna wielkość przestrzeni przeznaczonej na działalność kulturalną zostanie określona na dalszym etapie. Funkcje kulturalne przewidziano zarówno w budynkach historycznych zajeżdźni, jak też w nowych obiektach.
3	Czy na terenie Zajeżdźni przewiduje się utworzenie pracowni artystycznych? Zgodnie z prowadzonymi konsultacjami dot. pracowni artystycznych miejsca postindustrialne mają być pod tym kątem rozpatrywane. Aktualnie nie ma pracowni muzycznych i innych, jest natomiast wiele biurowców.	Opinia uwzględniona Tak, przestrzeń dla pracowni artystycznych planowane są przede wszystkim w historycznych (i zabytkowych) budynkach zajeżdźni. W tym celu planowana jest np. rozbudowa zabytkowego budynku administracyjnego o nowe przestrzenie pracowni i ekspozycyjne. Szczegółowe przypisanie rodzaju pracowni do konkretnych obiektów nastąpi na dalszym etapie prac.

4	Na jakich zasadach będą wyłaniani operatorzy sekcji kulturalnej i muzeum?	Wyjaśnienie Zasady te będą ustalane na dalszych etapach prac.
---	---	---

Lp.	Pytania i opinie dot. działań związanych z obszarem społecznym	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Czy w kompleksie Zajezdni będą odbywać się działania społeczne (inicjatywy oddolne, środowiskowe)?	Opinia uwzględniona Tak, organizacje działające obecnie na terenie zajezdni, jak np. Centrum Sektor 3 oraz Tratwa, zostaną przeniesione do zrewaloryzowanego zespołu hal Z-2 (hale tylne).
2	Czy znajdzie się miejsce na otwartą działalność mieszkańców niezrzeszonych w organizacjach pozarządowych? Może jeszcze jakieś kino plenerowe?	Wyjaśnienie Koncepcja uwzględnia przestrzeń dla działań i aktywności społecznych bez wskazania ich charakteru czy formuły organizacyjnej. Szczegóły dotyczącej tej kwestii będą przedmiotem dalszej analizy, ustaleń i konsultacji na kolejnych etapach prac.
3	Czy jest przewidziane miejsce dla innych organizacji jako operatorów tej przestrzeni? Na terenie zajezdni będzie o wiele więcej powierzchni użytkowej niż jest obecnie, więc teoretycznie powinny się tam znaleźć również inne organizacje wrocławskie, tym bardziej, że w mieście brakuje innych alternatywnych miejsc.	Wyjaśnienie W prezentowanej koncepcji zespół hal Z-2 przeznaczony jest dla organizacji społecznych. Dalsze ustalenia odbędą się na następnych etapach prac, przy uwzględnieniu wyjaśnień z pkt. 1.

4	Czy na terenie zajezdni planowane jest zlokalizowanie Centrum Lokalnej Aktywności w ramach sieci CAL-ów?	Wyjaśnienie Prezentowana koncepcja uwzględnia przestrzeń dla działań społecznych. Kwestia ewentualnej lokalizacji CAL będzie przedmiotem analizy na dalszych etapach prac, w odpowiedzi na istnienie zaangażowanej społeczności lokalnej oraz lokalnych organizacji społecznych, zgłaszających taką potrzebę, jak również z uwzględnieniem możliwości finansowania takiego zadania publicznego.
5	Przedstawiciele grup inicjatywnych i stowarzyszeń działających na rzecz transportu miejskiego oraz zabytkowych pojazdów dążą do tego, aby wykluczyć z koncepcji zagospodarowania zajezdni funkcje społeczne i kulturalne, bo, ich zdaniem, można je umieścić w innym obiekcie/miejsu. Tymczasem należy pamiętać, że na terenie zajezdni obecnie swoje działania realizuje wiele organizacji pozarządowych. Z tego powodu konieczne jest wygospodarowanie miejsca dla NGO na terenie dawnej zajezdni również po jej rewaloryzacji.	Opinia uwzględniona Analiza wstępna potencjału całego obszaru zajezdni wskazuje na możliwość koegzystencji nowoczesnego muzeum oraz innych funkcji, w tym społecznych i kulturalnych. Zakładamy w związku z tym uzyskanie efektu synergii wszystkich działalności.
6	W kompleksie poświęconym organizacjom pozarządowym widzielibyśmy hostel z miejscami noclegowymi o różnym standardzie (40–50 miejsc w pokojach zbiorowych, 4-osobowych, 2-osobowych, 1-osobowych), przeznaczony dla NGO, o	Wyjaśnienie Dziękujemy za opinię. Możliwość zlokalizowania hostelu na tym terenie wymaga analiz, które będą prowadzone na dalszym – projektowym – etapie prac nad

	charakterze zbliżonym do byłego Domu Spotkań im. Angelusa Silesiusa. Hostel pozwalałby na przyjmowanie grup w ramach międzynarodowych spotkań młodzieży, umożliwiłby też kompleksowi L65 staranie się o status Międzynarodowego Domu Spotkań. Do tej pory Stowarzyszenie Tratwa/PPM Zajezdnia w razie potrzeby okazjonalnie uzyskiwało zdolność przyjmowania grup młodzieży, przekształcając sale seminaryjne w pokoje hostelowe, ale standard takiego noclegu był bardzo niski.	koncepcją zagospodarowania zajezdni. Dalsze etapy prac będą realizowane w oparciu o opinie zebrane na tym etapie konsultacji. Koncepcja na dalszych etapach także będzie poddana konsultacjom z mieszkańcami i mieszkankami Wrocławia.
7	Stowarzyszenie Tratwa do tej pory użyczało sali konferencyjnej (o pow. 140 m²) grupom seniorów (wieczorki taneczne, spotkania przy muzyce). Skala tych wydarzeń wskazuje na potrzebę wydzielenia dodatkowej przestrzeni dla seniorów w kompleksie L65.	Wyjaśnienie Dziękujemy za opinię. Możliwość wydzielenia takiej przestrzeni na tym terenie wymaga analiz, które będą prowadzone na dalszym – projektowym – etapie prac nad koncepcją zagospodarowania zajezdni. Dalsze etapy prac będą realizowane w oparciu o opinie zebrane na obecnym. Koncepcja na dalszych etapach także będzie poddana konsultacjom z mieszkańcami i mieszkankami Wrocławia.

Lp.	Pytania i opinie dot. zabytkowych pojazdów oraz infrastruktury dla nich	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Czy przy rewaloryzacji terenu zajezdni większy nacisk będzie	Wyjaśnienie

	kładziony na część techniczną, czyli muzeum komunikacji miejskiej (techniki), czy też na działalność kulturalną? Działalność kulturalną można realizować praktycznie w każdym obiekcie, a nie wszędzie można urządzić zajezdnię/muzeum. Działalność kulturalna powinna być zatem potraktowana raczej dodatkowo i nie powinna kolidować z koncepcją muzeum.	Ideą jest, aby w obiektach zajezdni powstało muzeum prezentujące w nowoczesny sposób kolekcję pojazdów komunikacji miejskiej Wrocławia. Potencjał terenu i zachowanych obiektów umożliwia jednocześnie wprowadzenie innych form działalności, w tym szeroko rozumianej działalności kulturalnej oraz społecznej we wzajemnym współistnieniu. Rozwiązania szczegółowe oraz ostateczny kształt zostanie ustalony na dalszym etapie prac.
2	Obecnie już brakuje miejsca na tramwaje i autobusy. We Wrocławiu mamy ponad 50 zabytkowych pojazdów z lat 1893–1996, należących m.in. do Gminy Wrocław i różnych stowarzyszeń (Klub Sympatyków Transportu Miejskiego, Towarzystwo Miłośników Wrocławia). Wszystkie obecnie stacjonują w Zajezdni Popowice. Do tego dochodzą jeszcze zabytki w MPK. W naszym mieście do tej pory brakowało miejsca, w którym mogły stać zabytkowe pojazdy komunikacji miejskiej i gdzie mogły być obsługiwane (obsługa techniczna). Szczególnie dotyczy to tramwajów, które wymagają poważniejszego zaplecza. Adaptacja dawnej zajezdni nr VI Dąbie oraz dawnej zajezdni nr VII Grabiszyn całkowicie uniemożliwiła to. Zajezdnie MPK nie mają zaś możliwości przyjęcia dodatkowego,	Opinia częściowo uwzględniona Ze wstępnych analiz wynika, że powierzchnia kompleksu pozwala na pomieszczenie wszystkich zabytkowych pojazdów. Założenia podstawowe koncepcji zawierają współistnienie funkcji ekspozycji, konserwacji (napraw) i prezentacji zabytkowej kolekcji pojazdów w ramach muzeum. Dziękujemy za zwrócenie uwagi na ten aspekt, który zostanie uwzględniony na dalszych etapach prac.

	zabytkowego taboru, gdyż ich zadaniem jest obsługa taboru operującego w mieście. Z tego względu zajezdnia V Popowice winna być przede wszystkim przeznaczona na pojazdy zabytkowe. Do tego celu potrzebne są spore powierzchnie. Z drugiej strony nie można się ograniczać jedynie do ekspozycji taboru, gdyż ten bez odpowiedniego zaplecza technicznego nie będzie mógł właściwie funkcjonować. Konieczne jest więc zachowanie również funkcji warsztatowej hal. Z powyższych powodów nie jest dobrym rozwiązaniem mnożenie funkcji obiektu oraz usunięcie funkcji tramwajowej z blaszanej hali oraz z hal tylnych.	
3	Na terenie zajezdni można by wygospodarować miejsce dla miłośników modelarstwa, np. na makiety kolejowe. Istnieją stowarzyszenia, które chętnie uruchomiłyby we Wrocławiu taką atrakcję, mając dobry lokal do dyspozycji. Fajnie byłoby też urządzić modelarnię, gdzie każdy, za jakąś niewielką opłatą, mógłby korzystać z narzędzi i budować swoje modele, wymieniając się wiedzą i doświadczeniem z innymi.	Wyjaśnienie Dziękujemy za opinię. Możliwość wydzielenia takiej przestrzeni wymaga analiz, które będą prowadzone na dalszym – projektowym – etapie prac nad koncepcją zagospodarowania zajezdni. Dalsze etapy prac będą realizowane w oparciu o opinie zebrane na obecnym. Koncepcja na dalszych etapach także będzie poddana konsultacjom z mieszkańcami i mieszkankami Wrocławia.
4	Czy na terenie zajezdni znajdzie się miejsce na zakłady naprawcze	Opinia uwzględniona

	taboru czy tylko na muzeum i bieżące konserwacje? Symbioza zakładów remontowych z taboru zabytkowym jest korzystna dla taboru zabytkowego.	Założenia podstawowe koncepcji zawierają współistnienie funkcji ekspozycji, konserwacji (napraw) i prezentacji zabytkowej kolekcji pojazdów w ramach muzeum.
5	Należy pamiętać o przestrzeni magazynowej dla różnych drobniejszych zabytków komunikacyjnych, np. w pomieszczeniach zachodnich zachodniej hali.	Wyjaśnienie Dziękujemy za opinię. Możliwość wydzielenia takiej przestrzeni wymaga analiz, które będą prowadzone na dalszym – projektowym – etapie prac nad koncepcją zagospodarowania. Dalsze etapy prac będą realizowane w oparciu o opinie zebrane na obecnym. Koncepcja na dalszych etapach także będzie poddana konsultacjom z mieszkańcami i mieszkankami Wrocławia.
6	Projekt powinien być przede wszystkim ukierunkowany na muzeum techniki i komunikacji miejskiej, szkoda by było zniszczyć to, co już udało się wypracować. To ostatnia szansa na to, by stworzyć muzeum na miarę europejską. Zajezdnia Popowice jest unikatowa, gdyż pokazuje przekrój historii ze wszystkimi zmianami przedwojennymi i powojennymi oraz z przekształceniami funkcjonalnymi. To jest żywe muzeum, które bierze udział w różnych wydarzeniach, tabor wyjeżdża z powodu różnych inicjatyw. Muzeum nie może więc polegać na umiejscowieniu kilku wagonów na wystawie w hali. Potrzebna jest zarówno przestrzeń	Wyjaśnienie Przedstawione opracowanie obejmuje szerszy zakres niż tylko muzeum. Obecny etap jest etapem planistycznym. Kolekcja wraz z muzeum jest w tym przedsięwzięciu jednym z podstawowych elementów, ale nie samodzielnym, i będzie funkcjonować w pewnej synergii z pozostałymi funkcjami. Z dokonanych już analiz ilościowych wynika, że przeznaczone na muzeum przestrzenie pomieszczą kolekcję. Kolejne decyzje nastąpią na dalszych etapach prac, dziękujemy

	wystawiennicza (ekspozycja taboru), jak i miejsce na manewry.	za opinię i przekazujemy ją do prac na dalszych etapach.
7	Mam obawy co do zagospodarowania placu przed zajezdnią i miejsca na ekspozycję taboru podczas dni otwartych. Rozmieszczenie donic z roślinami, które przewiduje koncepcja, może utrudnić nie tylko manewrowanie pojazdami, szczególnie autobusami, ale i przemieszczanie się zwiedzających. Proszę spojrzeć na zdjęcia z ostatnich Dni Otwartych (https://www.facebook.com/kstmwro/photos/1646423278860785). Poza tym na imprezach często pojawia się też gościnnie tabor niestacjonujący na terenie zajezdni, więc potrzebne jest przewidzenie na takie okazje dodatkowej przestrzeni użytkowej (z tego względu również w hali przydałaby się jakaś rezerwa na gościnny tabor). Jeśli ma być utrzymana działalność firm remontujących tramwaje, to także wymaga to możliwości manewrowania sprzętem itp. Trzeba też pamiętać o tym, że tabor często jest udostępniany bądź wynajmowany na różnych wydarzeniach, więc powinien być tak rozmieszczony, aby nie było konieczności wywożenia za każdym razem innych pojazdów z hali. Proponowany układ zieleni zaburza też moim zdaniem trochę pierwotny układ, gdzie tory objeżdżały	Opinia częściowo uwzględniona Rozumiemy te obawy oraz kwestię zachowania bezpieczeństwa, co jest niezbędne przy wspomnianych imprezach. Pogodzenie często sprzecznych ze sobą aspektów będzie jeszcze przedmiotem dalszych analiz i ustaleń kierunków priorytetowych dla konkretnych już rozwiązań w opracowaniach projektowych. Dziękujemy za opinię, która będzie pomocna w dalszych etapach prac.

	znajdujący się na środku budynek administracyjny. Jestem za utrzymaniem oryginalnego układu. Uważam, że wystarczyłoby w miejscu nieistniejącego budynku pozostawić zieleni wyższą, a donice rozmieścić bardziej wzdłuż linii dawnego ogrodzenia.	
8	Planowanie terenu zajezdni należy zacząć od muzeum komunikacji i kolekcji zabytkowych tramwajów i autobusów. W pierwszej kolejności należy oszacować, jakie mamy potrzeby i możliwości w tym zakresie.	Wyjaśnienie Przedstawione opracowanie obejmuje szerszy zakres, niż tylko muzeum, i jest to etap planistyczny. Kolekcja wraz z muzeum jest w tym przedsięwzięciu jednym z elementów podstawowych, ale nie samodzielnych. Kolejne decyzje nastąpią na dalszych etapach prac, uwzględniających możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji społecznych na tym etapie.
9	Powinniśmy zacząć planować teren zajezdni od strony komunikacyjnej, ponieważ będą tam jeździć autobusy i tramwaje. Obecnie w koncepcji brakuje miejsca na nawrót tramwaju oraz na przemieszczenie się autobusów.	Opinia uwzględniona Uwaga wartościowa w aspekcie dalszych etapów prac. Dziękujemy i uwzględniamy ją.
10	Czy w koncepcji zostało przewidziane miejsce dla autobusów? Do wjazdu i manewrów wygodniejsza jest blaszana hala niż stara hala (ze względu na szersze bramy). Pojazdy muszą też być	Wyjaśnienie Przedstawiona koncepcja nie rozstrzyga jeszcze rozwiązań indywidualnych, które będą przedmiotem dalszych etapów prac, uwzględniających możliwe do

	sensownie rozmieszczone, by najczęściej wykorzystywane pojazdy nie były blokowane przez inne. Jak to zostało rozwiązane w projekcie, skoro blaszane hale są przeznaczone do likwidacji?	wdrożenia opinii z konsultacji społecznych na tym etapie.
11	Czy przewidziano jakieś zabezpieczenie w czasie manewrów tramwajem? Jadąc do tyłu tramwajem przegubowym w pojedynkę bardzo trudno dostrzec, co się znajduje z tyłu.	Opinia uwzględniona Kwestie bezpieczeństwa i wykorzystania terenu przez poruszający się tabor są priorytetowe. Szczegółowe rozwiązania dotyczące tego tematu będą przedmiotem prac na dalszych etapach.
12	Przy planowaniu trzeba pamiętać o nośności nawierzchni, żeby uniknąć problemów, które są przy Centrum Historii Zajeżdźnia (duży plac, na który cięższe pojazdy nie mogą wjechać).	Opinia uwzględniona Dziękujemy za tę uwagę, zostanie uwzględniona na etapie realizacji wypracowanej koncepcji.
13	Zaplanowanie w pierwszej kolejności przebudowy hali blaszanej na biurowiec bardzo ogranicza miejsce na remonty pojazdów (w czasie, kiedy ceglane hale jeszcze nie będą do tego przygotowane). Gdzie będzie remontowany zabytkowy tabor wrocławski? Jeśli budowa biurowca jest konieczna, to najrozsądniejsze byłoby nawiązanie do przedwojennej zabudowy kamienicznej na rogu ulic: Legnickiej i Wejherowskiej. Dzięki	Wyjaśnienie Zdajemy sobie sprawę, że czas prac remontowych będzie trudny dla użytkowników obiektu oraz będzie wymagał wypracowania kompromisów, które z jednej strony umożliwią prowadzenie prac budowlanych, a z drugiej – nie zakłócą w znaczący sposób funkcjonowania podmiotów, działających obecnie na terenie zajeżdźni. Pokazana zabudowa narożna znajdowała się mniej więcej na środku północnego pasa ul

	temu budynek nie znajdowałby się w miejscu blaszanych hal, tylko tu, gdzie dziś jest trawnik. Można to zobaczyć na tych zdjęciach https://fotopolska.eu/Kiosk_z_mlekiem_Wroclaw?map_z=15&f=474497-foto oraz https://fotopolska.eu/159680,foto.html.	Legnickiej, zatem jej odbudowa nie jest możliwa. Docelowo miejscem remontu tramwajów mają być zabytkowe hale. Koncepcja nie przewiduje natomiast zachowania na terenie zajezdni funkcji przemysłowej, która ma tam miejsce obecnie. Przedstawione rozwiązanie konsultowano z Miejskim Konserwatorem Zabytków.
14	Gotowe zaplecze techniczne ma być wyburzone. Jest to bardzo zły pomysł. Na odnowienie zasługują bowiem nie tylko obiekty zabytkowe, ale i te tworzące zaplecze.	Opinia nieuwzględniona Koncepcja zakłada bliższe związanie funkcji muzeum z jego zapleczem technicznym (warsztaty). Obecne zaplecze nie spełnia wymaganych w przyszłości standardów. W miejsce wyburzonych hal natomiast będą mogły powstać nowe budynki, które nie tylko polepszą komfort użytkowania, lecz także pozwolą na rozbudowanie oferty tego terenu o nowe funkcje (kultura) lub rozwój obecnie w pobliżu prowadzonych (działalność NGO).
15	Na spotkaniu zostało powiedziane, że zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków nie wolno zasłaniać zabytkowej hali zajezdni. Polemizowałbym nad zasadnością takiego założenia ze względu na sprzeczność z intencjami autora projektu z 1901 r. Jego intencją było ukrycie hali przed widokiem z ulicy i dlatego właśnie była ona zabudowana kamienicami oraz budynkami administracyjnymi. Dziś	Opinia nieuwzględniona Przedstawiona propozycja zabudowy powstała przy rekomendacji takiego usytuowania przez Miejskiego Konserwatora Zabytków i ma na celu wyeksponowanie zabytkowych hal. Polemizować można z tezą, że narożnie usytuowane kamienice wynikały z koncepcji budowy zajezdni. Raczej były one wynikiem

	brakuje takiej dominanty na rogu ulic: Legnickiej i Wejherowskiej, razi trochę ten pusty plac. Można by więc odtworzyć tę pierwotną linię zabudowy, przynajmniej symbolicznie, nawet z jakimiś przeszkleniami. Może to właśnie zachęcało by do wejścia do środka, na "dziedziniec". Dzięki takiemu rozwiązaniu część biurowo-kulturalną można by zbudować tak, aby nie kolidowała z blaszaną halą. Pozwoliłoby to odsunąć w czasie konieczność wyburzenia hali. Obecnie trochę ta pustka przed halą przytłacza, czegoś tam właśnie brakuje. Można by ją więc zbudować na rogu ul. Wejherowskiej, a zielenią zaznaczyć tylko przebieg dawnego ogrodzenia terenu zajezdni i lokalizację nieistniejącego budynku administracyjnego. Ewentualnie, jeśli koniecznie muszą być wyburzone blaszane hale, to może dałoby się zbudować wielopiętrowy budynek, gdzie na parterze zachowałoby się przestrzeń dla taboru, a biura byłyby wyżej? Mogłaby to być część przeszklona, przeznaczona na tabor poza główną ekspozycją, albo na najmłodsze ekspozyty. Przy rozłożeniu prac na etapy można tam też bezpiecznie przechować tabor na czas przebudowy pozostałych hal.	ogólnego planu regulacji tej części miasta, jak i podziału własności i działań poszczególnych inwestorów. Należy także zauważyć, że dawna linia zabudowy po rozbudowie ul. Legnickiej znajduje się obecnie na wysokości północnego pasa jezdni.
16	Czy można zacząć przebudowę terenu od strony zachodniej?	Opinia nieuwzględniona

		Nie jest to możliwe ze względu na przyjęte rozwiązania przestrzenne oraz ich etapowanie m. in konieczność przeniesienia Sektora 3 i obecnej siedziby Tratwy.
17	W porównaniu ze stanem obecnym: czy po rewaloryzacji całego obiektu będzie mniej czy więcej miejsca na tramwaje i autobusy? Chodzi o przestrzeń garażową, ekspozycyjną, magazynową oraz remontową.	Wyjaśnienie Wstępna analiza wskazuje, że muzeum wraz z wymienionymi obok przestrzeniami pomieści całą wrocławską kolekcję pojazdów i takie założenia przyjęto w koncepcji.
18	Ile wagonów silnikowych bądź doczepnych zmieści się na zrewaloryzowanym terenie?	Wyjaśnienie Trudno odpowiedzieć na to pytanie wprost. Wagony bowiem mają różną długość. Analiza wskazuje, że muzeum wraz z wymienionymi obok przestrzeniami pomieści całą wrocławską kolekcję pojazdów i takie założenia przyjęto w koncepcji.
19	Co się stanie z łącznikiem między halą, w której stacjonują tramwaje TMW, a halą, w której zlokalizowane są tramwaje KSTM?	Wyjaśnienie Łącznik pomiędzy budynkami przedniego zespołu hal ma być także częścią muzeum.
20	Które podmioty będą użytkownikami hal oraz muzeum? Skąd będą pochodzić zabytki w nim stacjonujące?	Wyjaśnienie Kwestia podmiotów korzystających z hal i muzeum będzie do ustalenia na następnych etapach prac. Podstawą zbiorów muzeum ma być wrocławska kolekcja pojazdów zabytkowych komunikacji miejskiej.
21	Czy takie stowarzyszenie jak nasze (Wrocławskie Stowarzyszenie	Wyjaśnienie

	Miłośników i Przyjaciół Motoryzacji Vehiculum Vitae), które zajmuje się głównie zabytkowymi motocyklami, ma szansę otrzymać miejsce w nowej strukturze zajezdni?	Koncepcja kompleksowej rewaloryzacji przewiduje także działalność organizacji pozarządowych na terenie zajezdni.
22	Jak zmienia się układ torowy w tej koncepcji? Czy są planowane tory specjalnie przystosowane do remontów tramwajów bądź odpowiedniej konserwacji oraz warsztat ślusarski?	Wyjaśnienie Układ torowy nie jest przedmiotem przedstawianej koncepcji. Ze względu na powiązanie ekspozycji, konserwacji i prezentacji zewnętrznej zabytkowego taboru tramwajowego układ torowy będzie przedmiotem decyzji na dalszych etapach prac, które będą uwzględniały możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji na tym etapie.
23	Chciałbym zaproponować powstanie toru okalającego zajezdnię, który: - umożliwiłby organizowanie krótkich przejazdów tramwajów po terenie zajezdni (np. dla wycieczek szkolnych); - sprawiłby, że przyszłe muzeum mogłoby być żywe, ruchome, a nie statyczne (jak Muzeum Techniki i Komunikacji Zajezdnia Sztuki w Szczecinie); - poszerzyłby przestrzeń, na której mogłyby być prezentowane zabytkowe pojazdy,	Wyjaśnienie Jest to bardzo interesująca inicjatywa, która ze względu na aspekty techniczne wymaga dalszych wielostronnych analiz w następnych etapach prac.

	- integrowałby poszczególne części zajezdni.	
24	Układ torowy w zachodniej części starej hali. Po przebudowie ul. Legnickiej połowa torów w hali została całkowicie odcięta od sieci tramwajowej. Zgromadzone tam ostatnio najstarsze wagony musiały więc być wstawiane na tory za pomocą dźwigów. Wszelkie manewry np. w celu wykonania napraw, są zaś ryzykowne dla stanu pojazdów. Ta część zajezdni powinna być dalej przeznaczona do ekspozycji najstarszych wagonów ze względu na zachowanie na placu przed nią także przedwojennych torowisk i rozjazdów. Przydałoby się jednak jakoś wpiąć te torowiska z powrotem do sieci, by umożliwić bezpieczne manewry. Można by zastosować małą, ręcznie obsługiwaną obrotnicę w miejscu skrzyżowania torów, dokładnie tam, gdzie przebiega droga rowerowa. Podobne funkcjonują np. w San Francisco (https://www.youtube.com/watch?v=aL73taFTz1o). Powinna się tam zmieścić obrotnica o średnicy odpowiadającej rozstawowi osi dwuosioowych wagonów. Warto byłoby tylko wydłużyć trochę ślepy tor, aby zmieścił się tam wagon silnikowy wtaczający tabor przez obrotnicę.	Wyjaśnienie Opinia będzie przedmiotem analiz i dalszych ustaleń w następnych etapach prac. Należy jednak zauważyć, że przedmiotem przedstawionej koncepcji nie jest przebudowa układu komunikacji szynowej w tym rejonie ul. Legnickiej, a także skrzyżowania tej arterii z ulicami Kwiską i Wejherowską.

25	Należy zostawić trójkąt torowy przy skateparku wraz ze wszystkimi torami, które znajdują się na placu, gdyż mogą się one przydać przy jakichś manewrach, bądź jako miejsce do ustawienia taboru przed wyjazdem na paradę.	Wyjaśnienie Poruszona kwestia będzie przedmiotem analizy i ustaleń na dalszych etapach prac.
26	Co z zabytkową suwnicą?	Wyjaśnienie W planie jest odkupienie przez Gminę zabytkowej suwnicy.
27	Czy zostanie zachowane miejsce do remontów zabytkowych pojazdów firmy Polmat?	Wyjaśnienie Miejsce remontowe zabytkowych pojazdów zostanie zachowane. Szczegóły będą do ustalenia na następnych etapach prac i z zachowaniem ustawy o zamówieniach publicznych oraz ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie przy wyborze operatora.
28	Bardzo martwi 2–3 letnie oczekiwanie tramwajów na nową placówkę na dworze. Może w tym czasie przechować tabor w zajezdni Dąbie?	Wyjaśnienie Jest to też zmartwienie Gminy. Możliwość tymczasowego przechowania taboru na terenie zajezdni Dąbie jest jedną z opcji do dalszej analizy tego problemu.
29	Inspiracją dla Zajezdni Popowice może być Muzeum Techniki i Komunikacji Zajezdnia Sztuki w Szczecinie. To doskonały przykład wykorzystania terenu poindustrialnego z nastawieniem na ekspozycję zabytkowego taboru i pojazdów.	Opinia uwzględniona Chcielibyśmy, aby muzeum wrocławskich zabytków miejskiej komunikacji było miejscem wyjątkowym. Nie wykluczamy przeprowadzenia analizy innych obiektów tego typu, pełniących podobne funkcje, i twórczego

	Do powyższej opinii 4 osoby na czacie podczas e-spotkania zgłosiły następujące odpowiedzi: odpowiedź nr 1 Muzeum w Szczecinie ma zalety i wady. Myślę, że trzeba brać to, co najlepsze ze Szczecina i Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie. odpowiedź nr 2 Szczecin to bardzo zły wzór. Tamtejsze muzeum pełni rolę muzeum motoryzacji indywidualnej, tramwaje pełnią tam tylko marginalną funkcję. odpowiedź nr 3 Szczegóły muzeum to ustalimy między sobą, ale najpierw niech powstanie taka jednostka. odpowiedź nr 4 To może wzorujemy się na Dreźnie.	wykorzystania sprawdzających się rozwiązań.
--	---	---

Lp.	Pytania i opinie dot. funkcji istniejących i planowanych obiektów na terenie zajezdni	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Co stanie się z budynkiem, w którym obecnie znajdują się Sektor 3, Tratwa i skatepark?	Wyjaśnienie Decyzja, co do dalszych losów budynku, zostanie podjęta po przeniesieniu wszystkich dotychczasowych użytkowników do zrewaloryzowanego zespołu hal Z-2 (hale tylne).

2	Jakie będą losy ciepłowni przy budynku C od ul. Lutra? Budynek po byłej ciepłowni cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, sentymentem i uznaniem artystów wrocławskich. Proponujemy rozważyć pomysł jego rewaloryzacji, skoro jego stan techniczny jest tak zły.	Wyjaśnienie Wstępne analizy możliwości rewaloryzacji tego budynku wskazują na bardzo wysokie koszty takiej inwestycji. Budynek nie podlega ochronie konserwatorskiej. Ostateczne decyzje zostaną podjęte w następnych etapach prac.
3	Co jest planowane w miejscu blaszaka na rogu ulic: Wejherowskiej i Lutra, który ma zostać wyburzony? Metalowa hala ma być wyburzona, aby w to miejsce móc postawić biurowiec.	Wyjaśnienie W lokalizacji tej planowany jest budynek usługowo-biurowy z podstawowym przeznaczeniem dla szeroko rozumianej działalności kulturalnej.
4	Co stanie się z istniejącym dawnym budynkiem administracyjnym (od frontu)? Jak zostanie zagospodarowany?	Wyjaśnienie Budynek znajduje się pod ochroną konserwatorską. Aby mógł pełnić funkcję pracowni i galerii artystycznej, jaką przypisano mu na tym etapie, zostanie on dodatkowo rozbudowany.
5	Jako przedstawicielka lokalnego NGO uważam, że teren zajezdni i obiekty tu zlokalizowane dają świetną szansę na stworzenie miasteczka-kampusu z szeroką paletą ofert: kulturalno-oświatowych, ekologicznych, artystycznych, sportowych. W miejscu tym można by organizować ogólnopolskie i europejskie rezydencje artystyczne,	Opinia uwzględniona Zgadzamy się w pełni z tą opinią. Lokalizacja na terenie obiektu różnych funkcji ma przynieść efekt synergii prowadzonych na terenie zajezdni działalności.

	ekologiczne, społeczne, etc. Zajeżdźnia mogłaby służyć wsparciu mieszkańców okolicznych osiedli inicjatywami społecznymi (typu społeczna lodówka) i akcjami niemarnowania żywności, stałą wymianą ubrań, książek, mebli itp. oraz propozycjami warsztatowymi przy ich modernizacji, renowacji i przywracania do obiegu. Mogłoby to być miejsce dla różnego rodzaju <i>think-tanków</i>, miejsce, w którym znajdowałyby się pracownie dla lokalnych artystów. Na terenie zajeżdźni mogłoby powstać centrum bezpłatnego doradztwa prawnego, antyprzemocowego, oferujące wsparcie psychologiczne itp. W końcu zajeżdźnia powinna być przestrzenią realizacji każdego ciekawego, rozwojowego i integracyjnego pomysłu zgłoszonego przez mieszkańców osiedla.	
6	Czy w nowo powstałym budynku będzie infopunkt komunikacji miejskiej, w którym będzie można kupić bilety, schematy, zakodować urbancard, etc.?	Wyjaśnienie Rozwiązania szczegółowe odnośnie lokalizacji i funkcji będą podejmowane na następnych etapach prac z uwzględnieniem możliwych do wdrożenia opinii z konsultacji przeprowadzonych na tym etapie.
7	Na placu przydałoby się przewidzieć scenę skoro planowane schody tworzą amfiteatr.	Wyjaśnienie Rozwiązania w tym zakresie będą podejmowane na następnych

		etapach prac, uwzględniając możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji na tym etapie.
8	Czy rozważane jest wygospodarowanie miejsca na punkty barowo-restauracyjne?	Wyjaśnienie Taka funkcja jest przewidziana już na obecnym etapie. Rozwiązania szczegółowe, operatorzy czy kierunkowe pomysły będą analizowane i wdrażane w następnych etapach prac.
9	Do koncepcji warto dodać przestrzeń targową podobną do tej, która powstała w dawnym Browarze Mieszczańskim przy ul. Hubskiej.	Opinia uwzględniona Przestrzeń targowa jest przewidziana jako jeden z podstawowych kierunków zagospodarowania. Uściślenie rozwiązań nastąpi w trakcie dalszych etapów prac.

Lp.	Pytania i opinie dot. stylu/charakteru zabudowy	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Zajezdnia nie powinna być wymuszkana na błysk. Warto, aby zachowała klimat (naruszona zębem czasu, ze śladami po wszystkich przeobrażeniach, warsztatach). Gdzieś w głębi powinny też zostać zachowane stare torowiska i stary bruk.	Wyjaśnienie Rewaloryzacja zajezdni jako obiektu historycznego zakłada poszanowanie pierwotnego charakteru tego obiektu, jednak konkretne rozwiązania będą należały do konserwatorskiego programu rewaloryzacji, który dla tego obiektu będzie dopiero wykonywany. Docelowe rozwiązania czy sposób wyeksponowania pojawią się w trakcie następnych etapów prac,

		które także będą poddane konsultacjom społecznym.
2	Warto rozważyć zachowanie industrialnego charakteru obiektu, jednak raczej bez nadmiaru zieleni.	Wyjaśnienie Rewaloryzacja zajezdni jako obiektu historycznego, zakłada poszanowanie pierwotnego charakteru tego obiektu, jednak zieleń także powinna być istotnym elementem zagospodarowania przestrzennego zajezdni. Docelowe rozwiązania w zakresie relacji pomiędzy charakterem budynków i zielenią będą opracowywane na kolejnych etapach prac, które także będą poddane konsultacjom.
3	Postuluję zrekonstruowanie neogotyckiego dachówkowego hełmu na wieży. Byłby on charakterystyczną dominantą, szczególnie wobec nowej, planowanej zabudowy.	Wyjaśnienie Decyzje o formie i estetyce rozwiązań zostaną podjęte na dalszych etapach prac w ścisłej współpracy z Miejskim Konserwatorem Zabytków.
4	Jakiego charakteru budynek jest proponowany w miejscu obecnego budynku napraw i renowacji pojazdów (blaszak od ul. Wejherowskiej)? Czy będzie miał on charakter zabytkowy czy bardziej nowoczesny?	Wyjaśnienie Wskazana na wizualizacjach estetyka będzie jeszcze przedmiotem dalszych analiz w następnych etapach prac. Wstępne rekomendacje Miejskiego Konserwatora Zabytków zakładały zastosowanie środków eksponujących zabytkowy zespół hal (wycofanie nowego budynku, jak też podniesienie wysokości kondygnacji przyziemnych z uzyskaniem efektu przezierności).

		Zakres wykorzystania lub nawiązania architektonicznego budynku do obiektów historycznych będzie przedmiotem analiz w następnych etapach prac, uwzględniających możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji.
5	Kształt biurowca powinien nawiązać do przedwojennej zabudowy kamienic od strony ul. Wejherowskiej.	Wyjaśnienie Poruszona kwestia należy do etapu projektowania architektonicznego i dlatego będzie ona przedmiotem analiz w następnych etapach prac, uwzględniających możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji. Porównaj także odp. do opinii nr 15 na s. 13–14.

Lp.	Pytania i opinie dot. zieleni i rozwiązań ekologicznych	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Podczas realizacji inwestycji nie należy brukować podłoża ani zalewać tego miejsca betonem. Na wizualizacjach widać kostkę oraz betonowe elementy. W obiektach położonych na terenie zajezdni warto zaplanować zielone dachy oraz ściany zieleni.	Opinia częściowo uwzględniona Charakter zabytkowych obiektów przewidzianych do rewaloryzacji nie daje możliwości stosowania rozwiązań w formie zielonych dachów. Nawierzchnie brukowane pozostaną tam, gdzie są niezbędne. Uszczegółowienie rozwiązań docelowych dla zieleni będzie przedmiotem dalszych prac, które także zostaną poddane konsultacjom.
2	Popieram koncept zieleni i placu od zachodu, podczas dni otwartych byłoby to dobre miejsce na inne atrakcje, np. zaplecze foodtruckowe.	Dziękujemy za opinię!

	Przed rozbudową zajezdni był to teren mocno zadrzewiony i można do tego nawiązać. Przeszklenie przestrzeni między halami jest świetnym pomysłem. Warto zachować tam jednak suwnicę i przestrzeń do ewentualnych manewrów.	
3	Może, skoro na terenie zajezdni ma powstać minimarket owocowo-warzywny, NGO-sy wspólnie z mieszkańcami zaanimują powstanie ogrodu społecznego?	Wyjaśnienie Możliwość połączenia planowanego minimarketu z ogrodem społecznym będzie przedmiotem analiz na dalszych etapach prac, uwzględniających możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji.
4	Czy są jakieś plany rozbudowy podziemnej? Czy jest plan wybudowania zbiorników retencyjnych na deszczówkę? Nadchodzą trudne czasy i będzie to bardzo ważne, szczególnie przy planowanej zieleni wokół. Skąd woda na tyle zieleni?	Wyjaśnienie Infrastruktura podziemna musi być podporządkowana docelowemu zagospodarowaniu przestrzennemu. Koncepcja będzie stopniowo uszczegółowiona na dalszym etapie prac.
5	Czy są plany instalacji systemów, które zwiększą pasywność budynku np. ponowne użycie wody szarej, panele fotowoltaiczne?	Wyjaśnienie Rozwiązania technologiczne będą przedmiotem prac na dalszych etapach. Będą one uwzględniać możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji na tym etapie.

Lp.	Pytania i opinie dot. dostępności przestrzeni	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
-----	---	--

1	Czy przestrzeń na terenie zajezdni będzie w pełni dostępna dla wszystkich? (Usunięcie płotu, dostosowanie całej przestrzeni do potrzeb osób z trudnościami w poruszaniu się, w tym na wózkach, z wózkami, osób starszych, osób chodzących na szpilkach.)	Opinia uwzględniona Teren dawnej zajezdni jest projektowany w taki sposób, aby spełniał wszelkie wymogi dostępności i bezpieczeństwa dla wszystkich odwiedzających osób. To istotne kryteria, które będą towarzyszyły uszczegółowieniu rozwiązań na dalszym etapie prac, jednak szczegóły będą przedmiotem prac na dalszym etapie. Będą one uwzględniały możliwe do wdrożenia opinie z konsultacji na tym etapie.
2	Czy teren zajezdni będzie otwarty od strony ul. ks. Marcina Lutra?	Opinia uwzględniona Założenie jest, aby teren był otwarty, jednak szczegóły co do tej kwestii będą rozstrzygane na kolejnych etapach prac nad koncepcją i podczas kolejnych etapów konsultacji społecznych.
3	Konieczne jest dodanie brakujących przejść dla pieszych przez ul. Legnicką, na skrzyżowaniu z ulicami: Kwiską i Wejherowską oraz na wysokości cukierni Wolak. Bardzo ważne jest również dostosowanie sygnalizacji świetlnej, aby umożliwiała ona pieszym pokonanie ul. Legnickiej w jednym cyklu.	Wyjaśnienie Opinia znajduje się poza zakresem konsultacji, gdyż dotyczy ogólnomiejskich rozwiązań komunikacyjnych. Propozycje takich zmian można zgłosić do Wydziału Inżynierii Miejskiej Urzędu Miejskiego Wrocławia.
4	Czy są jakieś plany odnośnie budynków przy ul. Milenijnej (stacja benzynowa, salon meblowy)? Obiekty te będą blokowały przejście z zajezdni do pobliskiego parku Zachodniego.	Wyjaśnienie Opinia znajduje się poza zakresem konsultacji. Wymienione lokalizacje znajdują się poza obszarem opracowania, a tereny parkowe są dodatkowo

		oddzielone znaczącymi arteriami komunikacyjnymi od strony wspomnianych terenów.
--	--	---

Lp.	Pytania i opinie dot. finansowania inwestycji	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Czy zamiast burzenia części hal, w celu pozyskania środków na renowację, nie można spróbować pozyskać tzw. Funduszy Norweskich?	Wyjaśnienie Tak, zamierzamy sięgnąć do wszelkich możliwych źródeł dofinansowania zewnętrznego. Niezależnie od tego, zachowanie substandardowych, parterowych, blaszanych hal na terenie zabytkowego kompleksu nie jest rozwiązaniem optymalnym z punktu widzenia jego przyszłych funkcji.
2	Czy, jeśli NGO znajdzie środki na pełną odbudowę, zagospodarowanie i prowadzenie budynku byłej ciepłowni, budynek mógłby zostać zachowany?	Opinia nieuwzględniona Budynek ten nie jest chroniony jako zabytek. Elementem oceny każdego projektu dofinansowania jest analiza ekonomiczna projektu, a szacowany koszt pełnego odtworzenia obiektu wynosi, ze względu na jego stan, ok. kilkunastu tysięcy złotych za 1 m2.
3	Czy wpływy do budżetu miasta od wszystkich podmiotów działających na tym terenie mogłyby być w budżecie miasta przeznaczone głównie na finansowanie zajezdni?	Wyjaśnienie Wpływy do budżetu miasta od podmiotów działających obecnie na terenie zajezdni są znacznie mniejsze niż koszty utrzymania obiektów zajezdni. Natomiast w przyszłości byłoby to rozwiązanie idealne.

Lp.	Pozostałe pytania i opinie	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej
1	Czy będzie jeden operator tego terenu, czy będzie ich kilku?	Wyjaśnienie Kwestia operatora tego terenu będzie do ustalana na dalszym etapie prac. Na terenie będą jednak funkcjonować różne podmioty społeczne, kulturalne i inne.
2	Czy jest możliwe uzyskanie listy wytycznych od konserwator zabytków? Chodzi o wstępne warunki, które były omawiane.	Wyjaśnienie Wytyczne konserwatorskie zostaną określone w fazie projektowania architektonicznego. Przedstawiona koncepcja była przedmiotem bieżących konsultacji i wstępnych rekomendacji Miejskiego Konserwatora Zabytków.
3	W jakiej formie będą toczyły się dalsze ustalenia odnośnie koncepcji? Czy odbędą się dodatkowe konsultacje z mieszkańcami? Czy będzie możliwość udziału w takich ustaleniach przedstawicieli organizacji pozarządowych działających we Wrocławiu, których cele pokrywają się z omawianym zagadnieniem?	Opinia uwzględniona Opinie, zebrane na obecnym etapie, posłużą do aktualizacji prezentowanej koncepcji zagospodarowania tego terenu. Koncepcja ta zostanie zaktualizowana jesienią 2021 r. Przewidujemy przeprowadzenie konsultacji społecznych także na dalszych etapach prac nad realizacją koncepcji.

Spotkanie zostało przeprowadzone w ramach zadania publicznego „Wsparcie procesów konsultacji społecznych na terenie gminy Wrocław w latach 2020–2022” realizowanego przez Fundację na Rzecz Studiów Europejskich i współfinansowanego ze środków Gminy Wrocław.

Wrocław miasto spotkań

SZCZEGÓŁY NA: www.wroclaw.pl/rozmawia